

2024
Emekli
Yılı

2025
Aile Yılı

2026 **YOKSULLUKLA**
MÜCADELE YILI

Eğitim**ış**

2026

“YOKSULLUKLA MÜCADELE YILI”

Türkiye’de Çalışanların ve İşsizlerin Durumu

Türkiye, üretimde emek faktörünün etkin olduğu bir ülkedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre en son açıklanan 2025 yılı Kasım ayı toplam istihdam sayısı 32 milyon 737 bindir.¹ Dar tanımlı işsizliğe göre işsiz olanların sayısı 3 milyon 98 bin oranı ise %8,6’dır.

Geniş tanımlı işsizlik için ise bu sayı oldukça büyüktür. Dar tanımlı işsizlerin oranı %8,6 düzeyinde açıklanırken geniş tanımlı işsizlik %29,1’dir. İş bulma ümidini kaybedenleri ve yarı zamanlı çalışmak durumunda kalanları da içine alan geniş tanımlı işsizlik, ülkede aslında iş bulmanın zorluğunu hatta zaman içinde iş aramaktan vazgeçişin yarattığı tehlikenin boyutunu ortaya koymaktadır.

Dar tanımlı işsizlik yalnızca mevcut çalışma şartlarını ve geçerli ücret düzeyini kabul ederek iş arayan ve bulamayan nüfusu temsil etmekte yani işsiz olan ancak iş aramaktan ümidini kaybettiği için vazgeçmiş olan nüfusu dikkate almamaktadır. Bu da dar tanımlı işsizliğin gerçek işsizliği temsil etmediğini göstermektedir. Gerçek işsizlik oranının manşet işsizlik oranı olan %8,6 değil, geniş tanımlı işsizliği veren %29,1 olduğu ortadadır.

Umutsuzluğa sürüklenen genç işsizler

Sadece gençler arasında bile önemli boyutlara taşınan işsizlik oranı zaman içinde dünyada da önemli bir sorun olarak görülen “ne eğitimde ne istihdamda olan gençler” ya da “ev genci” sayısındaki artışı beraberinde getirmiştir.

TÜİK, genç işsizlik oranını 15-24 yaş için hesaplamaktadır. Buna göre genç işsizliğinin Kasım ayında %15,4 olduğu açıklanmıştır. Ancak bu hesaplamada dikkat çekilmesi gereken hususlar vardır. Bunlardan biri Türkiye’de zorunlu eğitim 17 yaşa kadar devam etmektedir. 15-17 yaş arası nüfus 3 milyon 890 bin 496’dır.² Yani nüfusu 12 milyon 763 bin 159 olan 15-24 yaş arası genç içinden 3 milyon 890 bin 496’sı zaten zorunlu eğitimdedir. Bu yaş grubunun hesaplama dahil edilmesi genç işsizliğinin sağlıklı bir tespiti yapmayı engellemektedir. Ayrıca 24 yaş ile sınırlandırılan genç nüfusun aslında bir bölümünün hala zorunlu eğitim sonrası yükseköğretime devam ettiği bu nedenle iş hayatına katılmadığı bilinmektedir. Bu sayısında eksilmesiyle oldukça azalan bir yaş nüfusunun işsizliğini hesaplamak ve bunu genç işsizlik oranı olarak ilan etmek toplumu yanıltmaktır. Atanmayan, iş bulma ümidini kaybeden

¹ TÜİK (2025). İşgücü İstatistikleri, Kasım 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Kasim-2025-54068> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

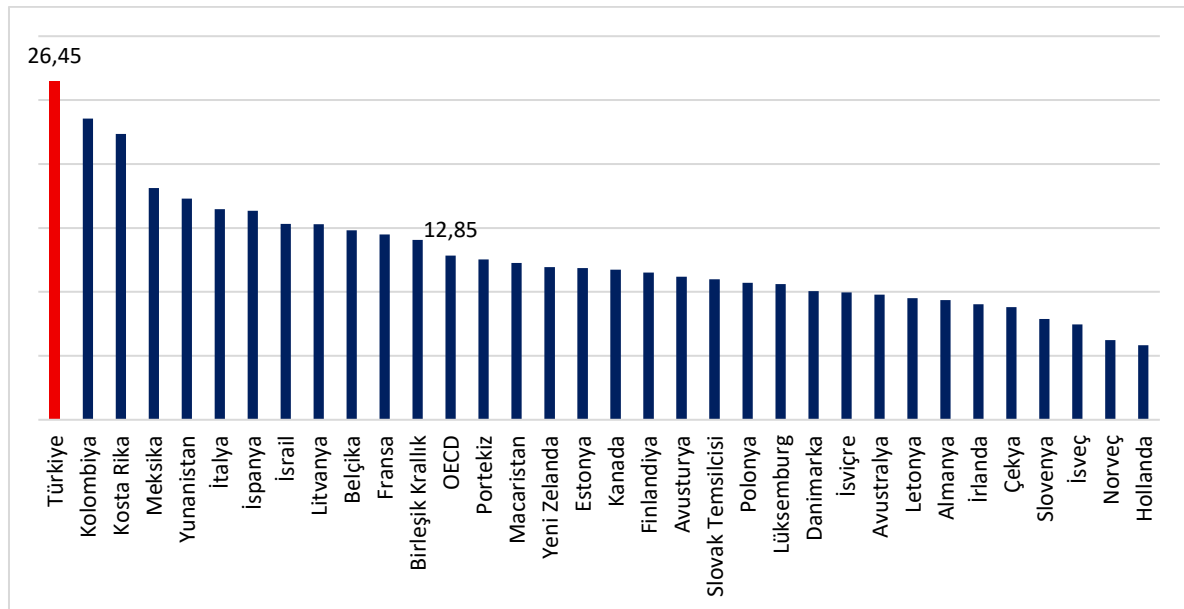
² TÜİK (2024). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2024-53783> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

birçok genç de TÜİK'in açıkladığı düşük genç işsizliğinin kendilerini ifade etmediğini ve gerçeklerle uyuşmadığını her fırsatta dile getirmektedir. Bu nedenle TÜİK genç işsizlik oranını zorunlu eğitimden dolayı 18 ile başlayan ortanca yaş 34,4³ olduğu için 34 ile biten yaş grubu için hesapladığında, iş bulma ümidini kaybeden gençleri de hesaplama dahil ettiğinde halka gerçek durumu açıklamış olacaktır.

“Ev genci” olmak bir tercih değildir, yanlış politikaların sonucudur...!

Ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin diğer adıyla “ev genci” sorununun Türkiye’de kalıcı hale gelmesi ekonomik kalkınmaya, düşünsel üretime, sanata, bilime, edebiyata en fazla katkıyı sunabilecek çalışabilir nüfusun yanlış devlet politikalarıyla eve hapsolması demektir.

OECD ülkelerine ait 15-29 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı (%) 2024

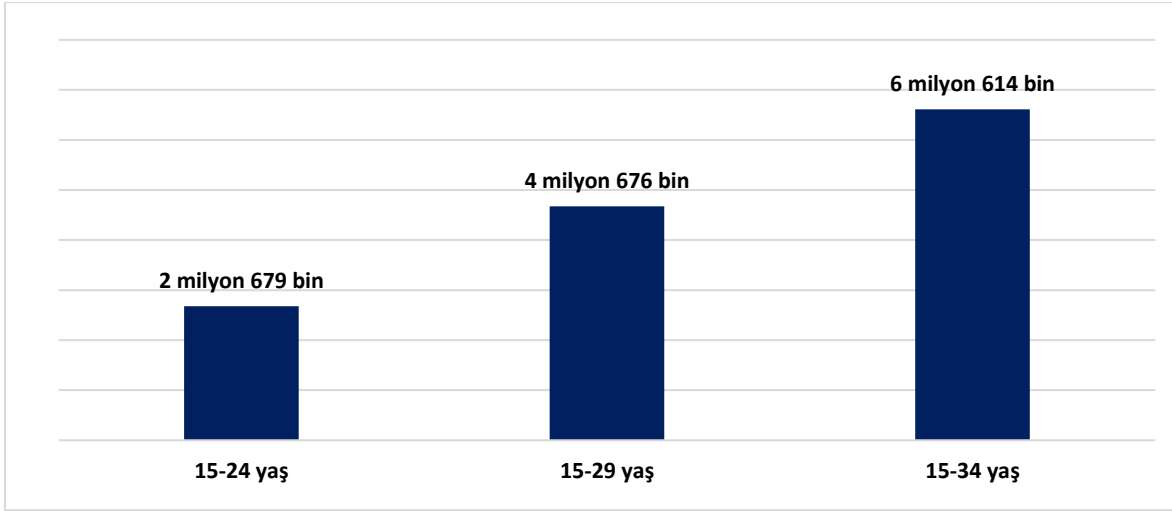
Kaynak: OECD verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

OECD verilerine göre⁴ 15-19 yaş grubu hariç tüm genç yaş gruplarında Türkiye ev genci oranının en yüksek olduğu ülkedir. 15-29 yaş arası için baktığımızda OECD ortalaması %12,85 iken Türkiye’de bu oran %26,45’tir. Türkiye bu oranla Kolombiya, Kosta Rika ve Meksika gibi ülkelerden bile daha kötü durumdadır.

³ TÜİK (2024). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2024-53783> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

⁴ OECD (2024). Youth not in employment, education or training (NEET) From 15 to 29 years. <https://www.oecd.org/en/data/indicators/youth-not-in-employment-education-or-training-neet.html> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

Türkiye’de yaş gruplarına göre ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin sayıları 2024

Kaynak: TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.

TÜİK verilerine⁵ göre 15-34 yaş arası yaklaşık 7 milyon genç ne eğitimde ne istihdamdadır. Rakamlara bakıldığında bile gençlerin yaşadığı zorluk ve çaresizliğin büyüklüğü açıkça görülmektedir.

Ülkede eğitim- istihdam ilişkisi kurulmadan, iş kollarına göre planlama yapılmadan çok sayıda üniversite ve bölüm açan da, mezun olan gençlere “ihtiyacımız yok atamıyoruz” diyen de siyasi iktidardır. 1 milyona yakın atanmayan öğretmen bu durumun en somut halidir.

Ev genci olmak maddi olanaklar yetersiz olduğundan sosyalleşememek, hayal kuramamak, mesleğini yapamamak ya da meslek edinememek demektir. Bu nedenle ev genci olmak bir tercih değil, siyasi iktidarın yanlış politikalarının bir sonucu olarak gençlerin umutsuzluğa itilmesidir.

Görüldüğü üzere çalışma hayatında yaşanan temel sorun işsizliktir. Hem ülke genelinde hem de gençler arasında oldukça yaygın olan ve zamanla derinleşerek kalıcı hale gelen, umutsuzluğu besleyen işsizlik sorunu, ülke halkına yapılan haksızlığın ve yoksulluğa terk edilşin açık göstergesidir.

TÜİK’İN SAHTE RAKAMLARINA TERK EDİLEN EMEKÇİLER

Kamu emekçilerinin geçim zorluğu

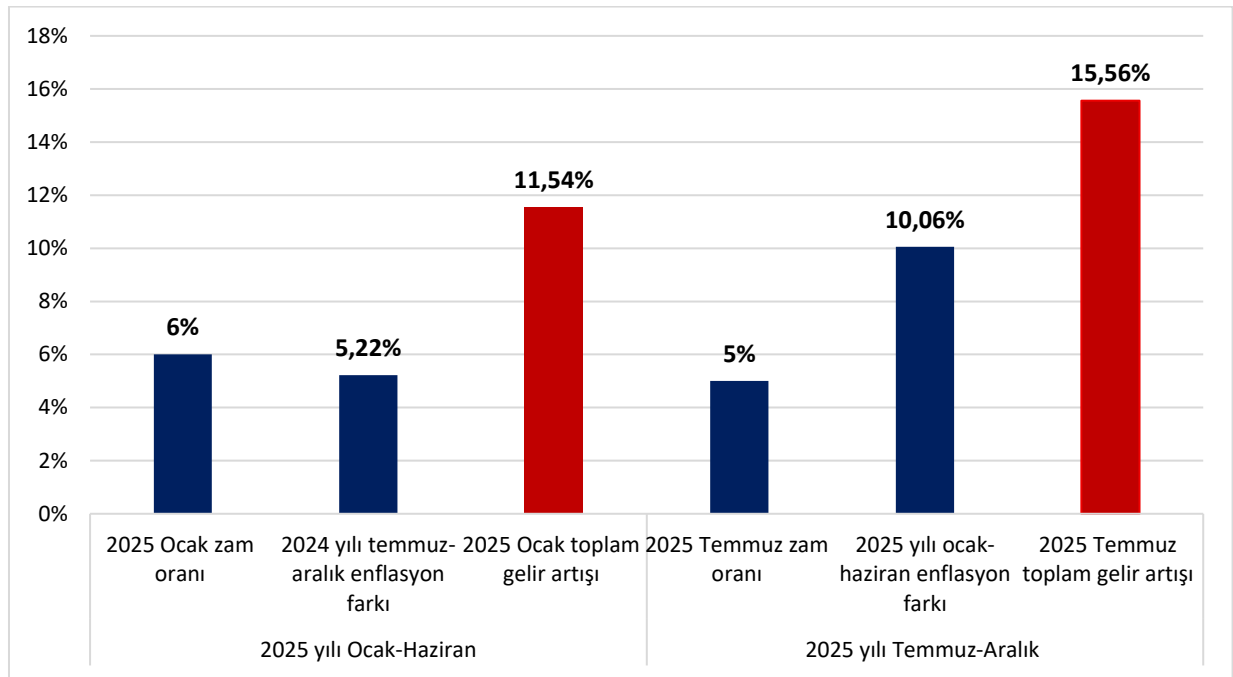
Türkiye’de işsizliğin yanında çalışma hayatına dahil olmak da geçim sorununu çözmemektedir. Pandemi sonrası sürekli artan enflasyona karşı dezenflasyonu amaçlayarak politikalar yaptığını söyleyen siyasi iktidar, aslında halkın yoksulluğunu derinleştirmektedir. Enflasyon ile mücadele kapsamında ücret ve maaşların düşük tutulmasını çözüm yolu olarak belirleyen, halkı yüksek fiyatlar karşısında ezdiren

⁵ TÜİK (2024). İşgücü İstatistikleri,2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Is-gucu-Istatistikleri-2024-54059> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

politikalar, geçen süreçte ne enflasyonu düşürebilmiş ne de halkın yoksullaşmasını sorun olarak görmüştür. Kamu emekçileri, özel sektör çalışanları, emekliler yani tüm kesimler sürecin ağır yükünü omuzlarında taşımaya mahkûm edilmiştir.

Kamu emekçileri için 2023 yılında imzalanan 7. Toplu Sözleşmeye göre 2025 yılının ilk altı ayında %6 ikinci altı ayında ise %5 zam öngörülmüş, bu zam oranlarına enflasyon farkı (altı ayda yaşanan satın alım gücü kaybı) eklenerek gelirden artış yapılmıştır.

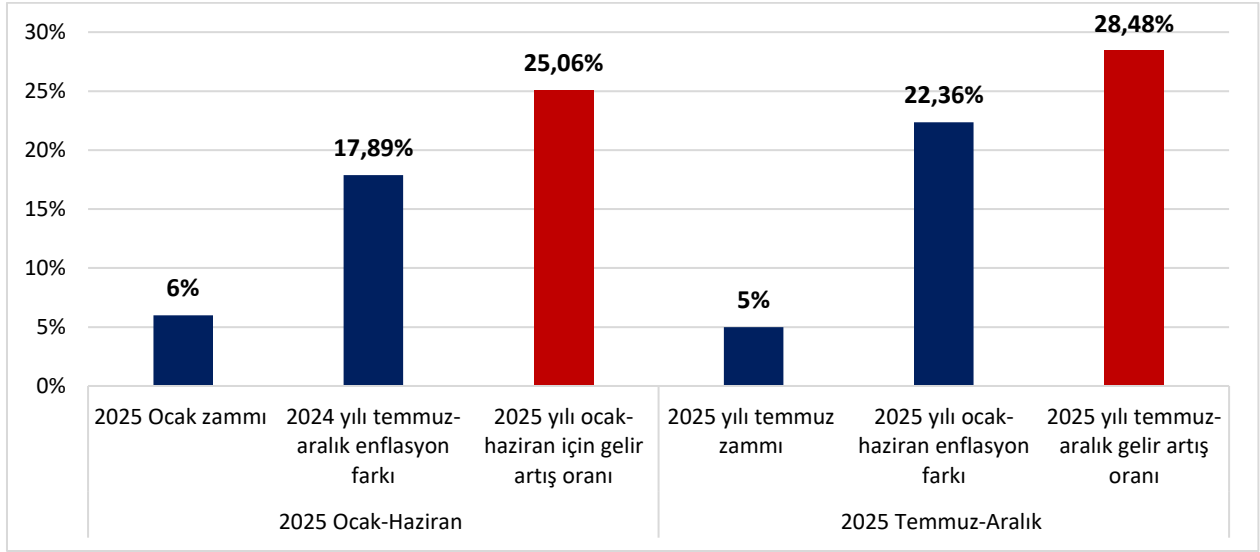
7. Toplu Sözleşmede yer alan zam oranları ile TÜİK'in enflasyon farkının birleşmesinden 2025 yılı boyunca kamu emekçilerinin payına düşenler

TÜİK enflasyonuna⁶ göre Ocak- Haziran döneminde satın alım gücündeki düşüş %5,22'de kalırken Temmuz-Aralık döneminde %10,06 olmuştur. Toplu sözleşmenin düşük zam oranlarının emeğin değerini koruyamamasına karşı gelirin üstüne eklenen enflasyon farkı, TÜİK'in gerçeğin çok altında açıkladığı oranlar yüzünden oldukça düşük çıkmış, kamu emekçisinin emeği her geçen gün daha fazla değersizleştirilmiştir. Gelirdeki erimenin hiçbir şekilde telafi edilmediğini görmenin bir yolu halkın hissettiği enflasyona daha yakın oranlar açıklayan ENAG verileri ile hesaplama yapmaktır.

⁶ TÜİK (2024 ve 2025). Enflasyon ve Fiyat. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Enflasyon-ve-Fiyat-106> (Erişim Tarihi: 10 Aralık 2025).

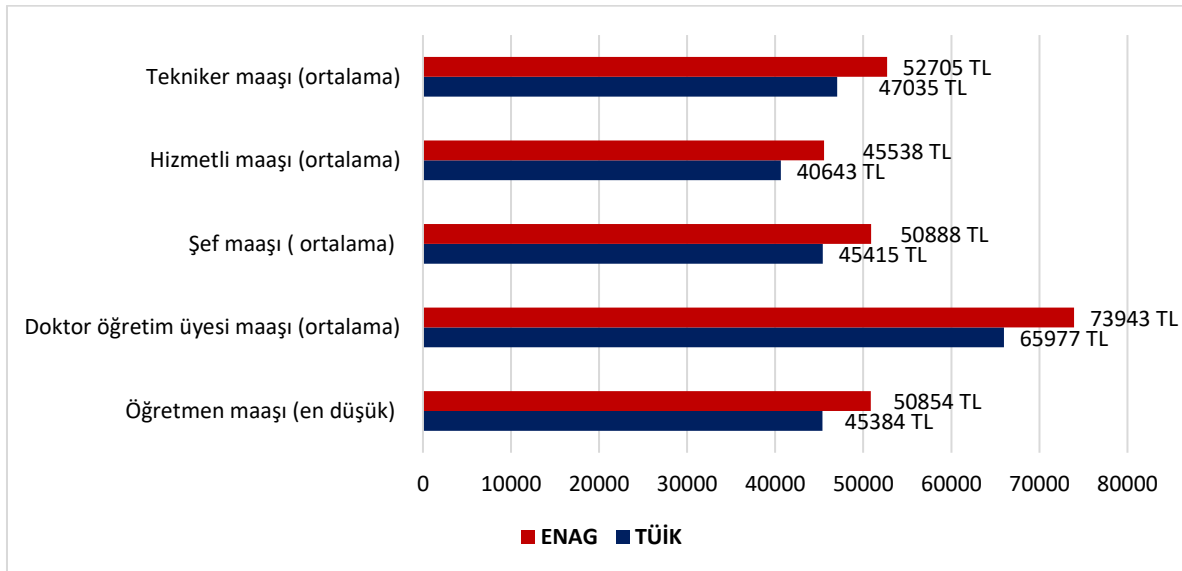
7. Toplu Sözleşmede yer alan zam oranları ile ENAG'ın enflasyon farkının birleşmesinden 2025 yılı boyunca kamu emekçilerinin payına düşenler

TÜİK'in enflasyon oranları karşısında ENAG'ın enflasyon oranları ile hesaplanan enflasyon farkı çok daha yüksek çıkmış ve aslında TÜİK verileri ile belirlenen enflasyon farkının satın alım gücü kaybını telafi etmediği görülmüştür.

Bu durumu eğitim ve bilim emekçilerinin maaşları üzerinden hesapladığımızda daha net görebiliriz.

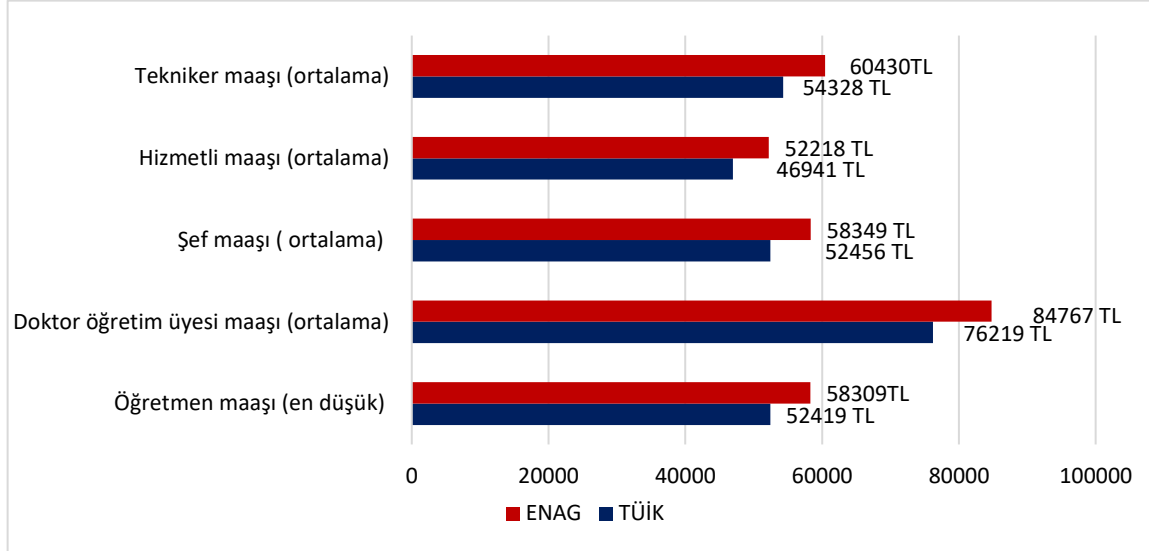
TÜİK'in (%11,54) enflasyon farkı ve ENAG'ın (%25,06) enflasyon farkına göre 2025 Ocak ayı maaşların durumu

En düşük öğretmen maaşı, doktor öğretim üyesi, şef, hizmetli, tekniker için ortalama maaş durumu TÜİK ve ENAG enflasyonuna göre hesaplanmış, 2025 yılının Ocak- Temmuz dönemine göre maaş artışındaki

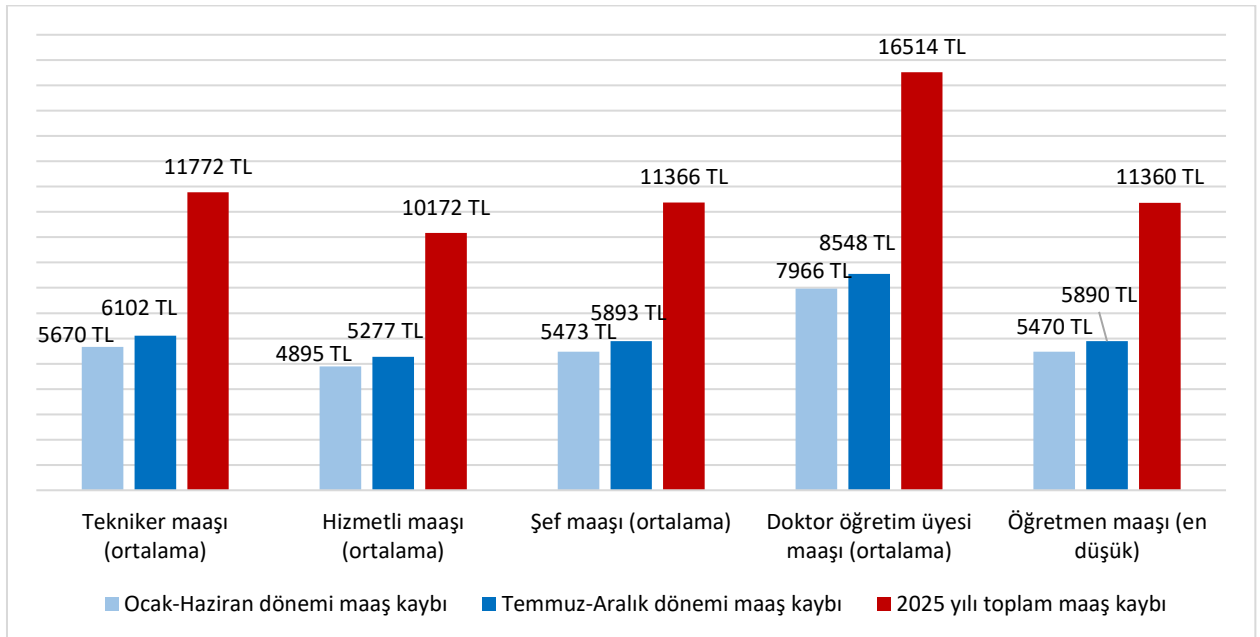
yaklaşık düşük tutar ortaya konulmuştur. Aynı hesaplamayı 2025 yılının ikinci yarısı için de yapmak mümkündür.

TÜİK'in (%15,56) enflasyon farkı ve ENAG'ın (%28,48) enflasyon farkına göre 2025 Temmuz ayı maaşların durumu

Ocak 2025 zammına eklenen enflasyon farkı gibi Temmuz zammına da eklenen enflasyon farkı sonucu yılın ikinci yarısındaki toplam gelir artışı belirlenmiş ve yine halkın hissettiği gibi ENAG verileri ile hesaplanan gelir artışına göre TÜİK verileri ile hesaplanan gelir artışı oldukça düşük kalmıştır.

2025 yılı boyunca seçilen mesleklerde TÜİK ve ENAG enflasyon farkına göre hesaplanan gelir artışlarına göre yaşanan kayıp tutarları

Grafikte görüldüğü üzere 2025 yılı için toplam kayıp öğretmenlerde 11.360 TL, Dr. Öğretim üyesinde 16.514 TL, şeflerde 11.366 TL, hizmetlide 10.172 TL ve teknikerde 11.772 TL'dir. 2025 yılında seçilen mesleklerde yaşanan gerçek alım gücü kaybı açıklanan düşük enflasyon oranları ile gizlenmiş, halkın cebine giren maaş yıllık en az 10000 TL erimiştir. TÜİK'in telafi edemediği alım gücü kaybı açıkça kendini göstermektedir.

7. Toplu Sözleşmenin düşük zamları ile ortaklaşan TÜİK'in düşük enflasyon oranları aracılığıyla 2025 yılını aile yılı olmaktan çıkarıp yoksullukla mücadele yılı haline getiren siyasi iktidar, yaşanan süreci sorun gibi görmeyip 8. Toplu Sözleşmede daha derin bir yoksullaştırma amacına hizmet edecek imzayı atmıştır. 2026 ve 2027 yıllarını kapsayan yeni toplu sözleşmede belirlenen zam oranları yeni yılın gelişle birlikte kamu emekçileri için umut etme ihtimalini ortadan kaldırmıştır.

“Ücretli” öğretmenlik sömürüsü

Öğretmen ihtiyacımız yok diyerek atama yapmayan Millî Eğitim Bakanlığı'nın çoğu zaman asgari ücretin altında kalan aylık gelirle çalışmaya mecbur bıraktığı ücretli öğretmen sayısı yaklaşık 100 bindir. Dönem içinde çoğunlukla asgari ücretin altında kalan aylık gelirle geçinmeye çalışan ücretli öğretmenler tatil zamanlarında tamamen gelirsiz kalmaktadır.

Eğitim-İş olarak 24 Kasım Öğretmenler Günü özelinde gerçekleştirmiş olduğumuz Emekli ve Ücretli Öğretmenlerin Ekonomik “Çıkmazı” anketini⁷ 196 ücretli öğretmen cevaplamıştır. Gelir durumunuz nedir sorusuna öğretmenlerin %53,6'sı asgari ücretin altında cevabını vermiştir.

Hanehalkı tipini sordüğümüzda %48'i ailesiyle yaşadığını belirtmiş, bekar olan ücretli öğretmenlerin %97'si bu şartlarda evlenmenin imkânsız olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca %92 oranında ücretli öğretmen de gelecek planlaması için önemli olan tasarrufu gerçekleştiremediğini bildirmiştir.

Öğretmenlerin atamasını yapmayıp mesleğin adının önüne ücretli ifadesi koyarak öğretmenleri yoksullaştıran hatta açlıkla mücadele etmek zorunda bırakan Millî Eğitim Bakanlığı bunun yanında mesleğin saygınlığını ve itibarını yok etmek için elinden geleni yapmaktadır.

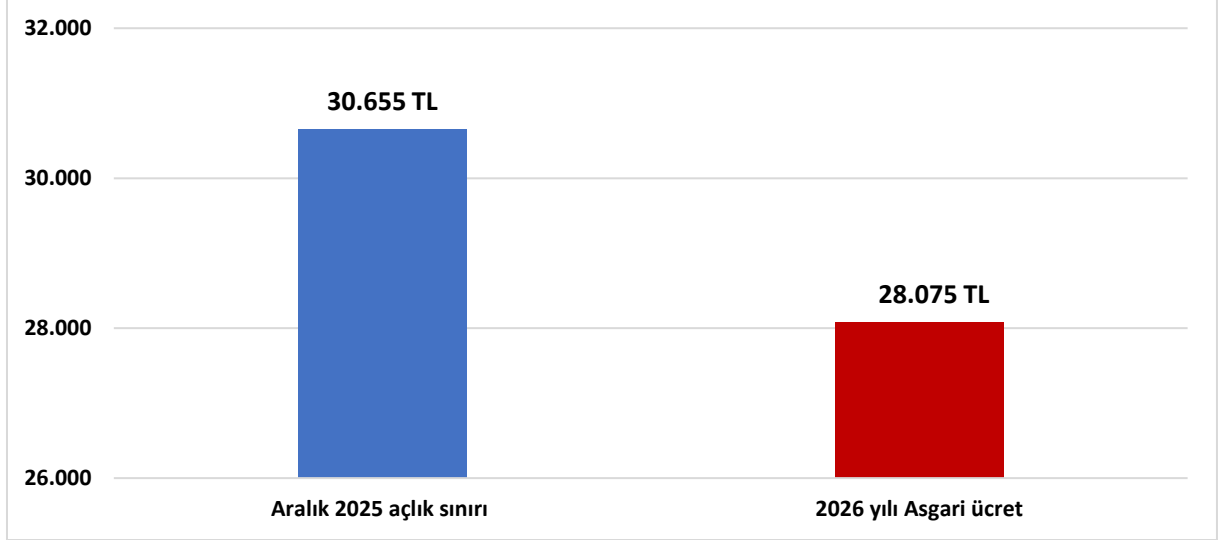
Kamu emekçilerinin yanında atama bekleyen ama ataması yapılmadığı için oldukça düşük ücret düzeylerinde mesleklerini yapmaya çalışan ücretli öğretmenlerin emekleri sömürülmekte, değersizleştirilmekte, yoksulluk ve açlıkla mücadele etmek zorunda bırakılmaktadır.

⁷ Eğitim-İş (2025). Emekli ve Ücretli Öğretmenlerin Ekonomik “Çıkmazı”,2025. <https://www.egitimis.org.tr/raporlar/emekli-ve-ucetli-ogretmenlerin-ekonomik-cikmazi-17-11-2025>. (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2025)

Asgari ücretlilerin bitmek bilmeyen açlık mücadelesi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine⁸ göre Türkiye’de istihdam edilen yaklaşık 33 milyon kişinin 15 milyon 756 bin 730’u özel sektörde işçi olarak çalışmaktadır. Yani istihdamda olan sayısının yaklaşık yarısı özel sektörde işçidir. İşçilerin emeklerinin karşılığı olan asgari ücret, 2025 yılında 22.104 TL iken 2026 yılı için sadece %27 zam ile 28.075 TL olmuştur.

2026 Yılı İçin Belirlenen Asgari Ücret ile 2025 Yılı Aralık Ayı Açlık Sınırı

Birleşik Kamu-İş⁹ araştırmasına göre 2025 yılı Aralık ayı için dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 30 bin TL’yi geçerken asgari ücret 28.075 TL olarak belirlenmiş, tarihte ilk kez asgari ücret açlık sınırının altında açıklanmıştır.

Açlık sınırının dahi altında bir ücret ile yıla başlayan emekçilerin geçinebilmesi, kendisi ve ailesi için refah düzeyi yüksek bir yaşam standardına ulaşması, imkansızdır. Düşük gelir düzeyinde geçinmeye mecbur bırakılan emekçiler durumun olumsuz yönlerine tek başına maruz kalmamakta, çocukları da aynı sürecin içinde yok olmaktadır. Yoksulluğun sağlıklı beslenmeye, nitelikli ve eksiksiz bir eğitim almaya sosyalleşmeye imkân tanımadığı, bu durumun sağlıksız nesillerin yetişmesine zemin hazırladığı açıktır. Yani siyasi iktidar kar hırsı içinde olan sermayedara sadece emekçinin emeğini değil, ülkenin geleceğini ve halk sağlığını da sömürme hakkı vermiştir.

⁸ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (2025). Çalışma Hayatı İstatistikleri Aralık 2025 E-Bülten. <https://www.csgb.gov.tr/cgm/yayinlar/calisma-hayati-istatistik-ebultenleri/> (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2026).

⁹ Birleşik Kamu-İş (2025). Birleşik Kamu-İş Açlık-Yoksulluk Araştırması - Aralık 2025. <https://www.birlesikkamuis.org.tr/haber/birlesik-kamu-is-aclik-yoksulluk-arastirmasi-aralik-2025/ahbhiyn1z3ggyo548w8v9q1k> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2025).

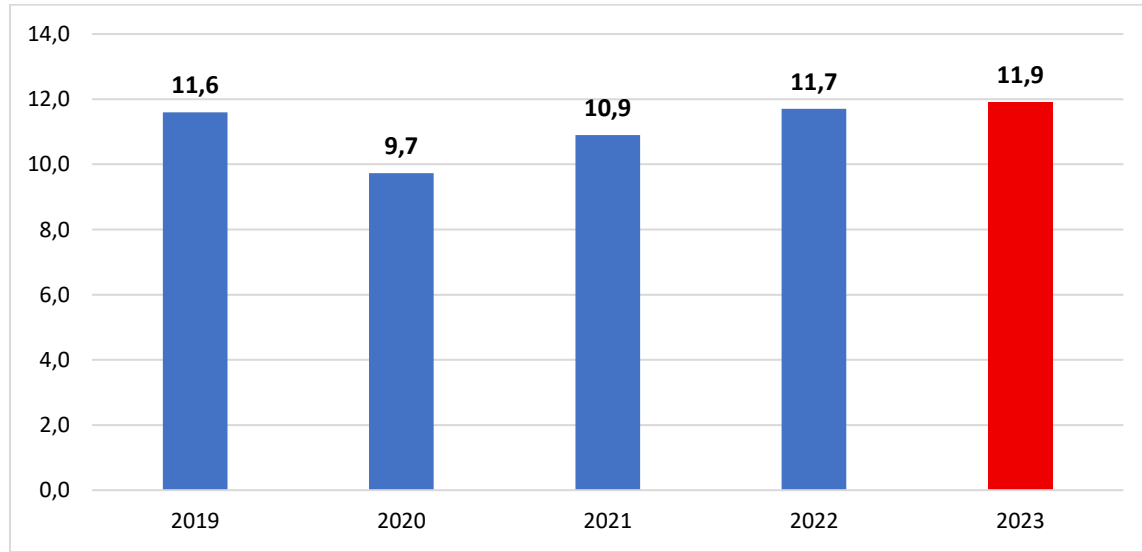
Sırtını hizmet sektörüne yaslayan Türkiye’de emeğin değeri çok daha yüksekken, verilebilecek en düşük ücret demek olan asgari ücretin aslında yıl boyunca yaşanan satın alma gücü düşüşünden bile daha düşük bir oranda zamlanması, asgari ücretin ülkedeki ortalama ücret haline gelmesi toplum yoksulluğunun açık kanıtıdır.

Psikolojik ve ekonomik baskı altında kalan emekliler

Ekonomik krizin faturası yalnızca çalışanlara değil, yıllarca emek verip çalışan, ülke ekonomisine önemli katkılar sunan emeklilere de kesilmiştir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre Aralık 2025’te sayıları 16 milyon 953 bin 411 olan emekliler, krizin bir numaralı sorumlusu olarak gösterilmiş, bütçede, ekonomi üzerinde yük oluşturduğuna dair açıklamalar yapılmıştır.

Halkın hedefi haline getirilen emekliler, yüklenen psikolojik baskının yanında oldukça düşük gelir düzeylerinde hayatlarını idame ettirmeleri için neredeyse açlık sınırının yarısı kadar olan 16.881 TL’ye mahkûm edilmiştir.

65 yaş üstü nüfusun istihdamı (%)

Kaynak: TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.

Grafikte görüldüğü üzere çok düşük emekli maaşları ile geçinmesi hatta hayatta kalması beklenen emeklilerin birçoğu geçinemediği için çalışma yaşının dışında olmasına rağmen iş hayatına katılmak zorunda kalmıştır. 2021 yılından 2023 yılına doğru sürekli artan bu orana göre 65 yaş üstünün yaklaşık %12’si¹⁰ çalışma hayatındadır. Bu durumu destekler nitelikte olan bir sonuç da 2025 yılında 24 Kasım Öğretmenler Gününe özel yapmış olduğumuz raporda karşımıza çıkmaktadır.

¹⁰ TÜİK (2024). İstatistiklerle Yaşlılar,2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2024-54079> (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2025).

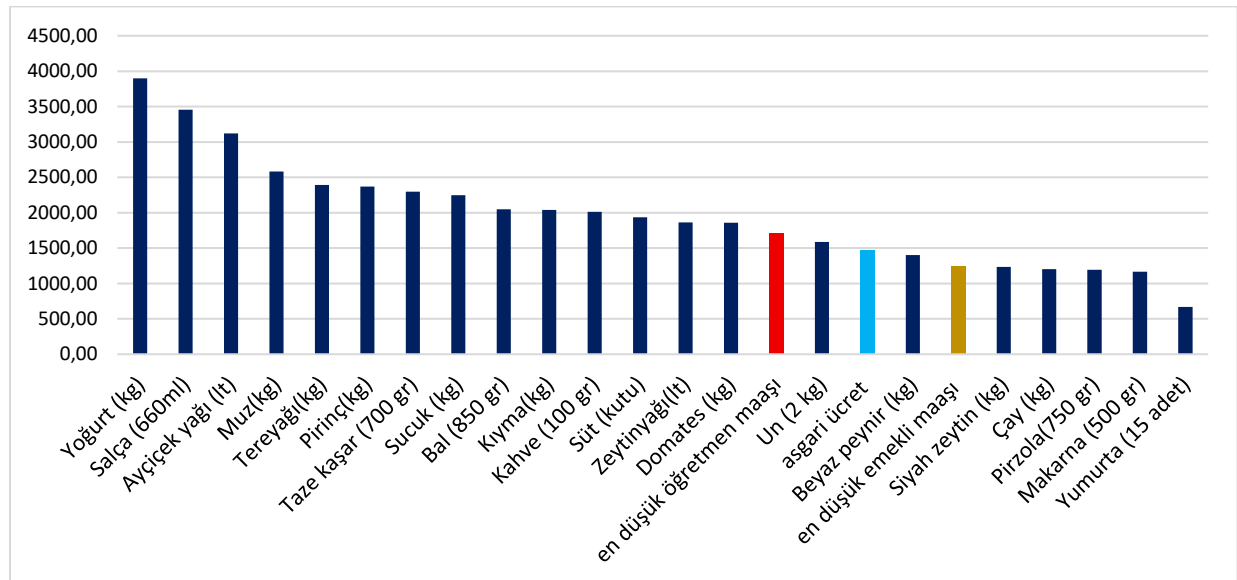
Eğitim-İş olarak yapmış olduğumuz ekonomik geçim anketine 381 emekli öğretmen katılmış ve ortalama gelirin 33.998 TL olduğu görülmüştür. Emekli öğretmenlerin %37'si hiç il dışına çıkmadığını, %39'u ise sadece akraba ziyaretleri için çıkabildiğini söylemiştir. Emekli öğretmenlerin %73'ü kendisine ait bir evde yaşadığını bu nedenle kira ödemediğini belirtirken %27'si barınma maliyetine katlanmak zorunda olduğunu ve kiralar yüksek olduğu için maaşın tamamına yakınına sadece bu harcama kalemine ayırdığını söylemiştir. Bunun yanında mutfak, eğitim gibi masrafların da eklenmesiyle barınma maliyeti olan olmayan tüm emekli öğretmenler için durumun daha da zorlaştığı görülmüştür.

Yıllarca ülkenin üretimine, kalkınmasına emek vermiş olan emeklileri krizin sorumlusu haline getirmek, halkın hedefinde tutmak toplumun yoksulluğunun nedeni toplumun yine kendisidir düşüncesini kabul ettirme politikasından başka bir şey değildir.

Ürünün değeri emeğin değerinden yüksek...!

2017 yılına ait belli başlı besin ürünlerinin fiyatları ile 2025 Aralık ayı fiyatlarının karşılaştırılması, iki yıl arasındaki fiyat artışlarını görmek açısından önemlidir. Bu fiyat artışlarına karşı emeğin karşılığı olan ücret ve maaşlardaki artışları karşılaştırmak yoksullaşmanın düzeyini ortaya koymaktadır.

2017'den 2025'e kadar geçen süreçte seçili ürünlerin fiyat artış oranı ile maaş ve ücret artış oranının kıyaslanması (%)

Kaynak: Mahfi Eğilmez tarafından yapılan 2017 2025 fiyat karşılaştırması¹¹ kullanılarak hesaplanmıştır.

¹¹ Eğilmez, M. (2025). Kendime Yazılar, Gıda Fiyatları 2017'den 2025'e. <https://www.mahfiegilmez.com/2025/12/gda-fiyatlar-2017den-2025e.html> (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2025).

Tabloda seçilen 21 ürünün 2017 yılına göre 2025 yılındaki fiyat artış oranı yer almaktadır. Buna göre 21 ürün içinde fiyatı en fazla artan ürün yoğurt olurken, en düşük öğretmen maaşındaki artış, 14 ürünün fiyat artışının gerisinde, asgari ücret artışı, 15 ürünün fiyat artışının gerisinde, en düşük emekli maaşı artışı ise 16 ürünün fiyat artışının gerisinde kalmıştır. Yani maaş ve ücret artışları geçen sekiz yıllık süreçte ürünlere gelen fiyat artışlarının çok altında olmuş, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranlarının gerçekleri yansıtmadığı bir kez daha görülmüştür.

Ülkedeki işsiz sayısının önemli boyutlarda olması, gençlerin iş bulma ümidini kaybetmesi, kamu emekçilerinin maaş artışlarının gerçek enflasyon artışının çok altında kalması, asgari ücretlilerin açlığa mahkum edilmesi, emeklilerin krizin başat aktörü ilan edilerek adeta eve hapsedilmesi ülke ekonomisinden ziyade halkın geldiği noktayı acımasızca ortaya koymaktadır.

Halka her fırsatta “asgari ücret artarsa enflasyon düşmez” ya da “emekli sayısı çok bütçenin yükü fazla” şeklinde açıklamalar yaparak sorunun emekçilerin varlığından kaynaklandığını, aksi halde ekonomide her şeyin olağan seyrinde ilerlediğine dair söylemler geliştirmek, halkın aklı ile oynamaktır.

Yaşanan sürecin mimarı politika başarısızlıklarının ardı arkası kesilmeyen siyasi iktidardır. Kendi hatalarını halkın emeğine el koyarak telafi etmeye çalışan, sermayedarın emek sömürüsüne ortak olan anlayış ile toplum yoksullaştırılmıştır.

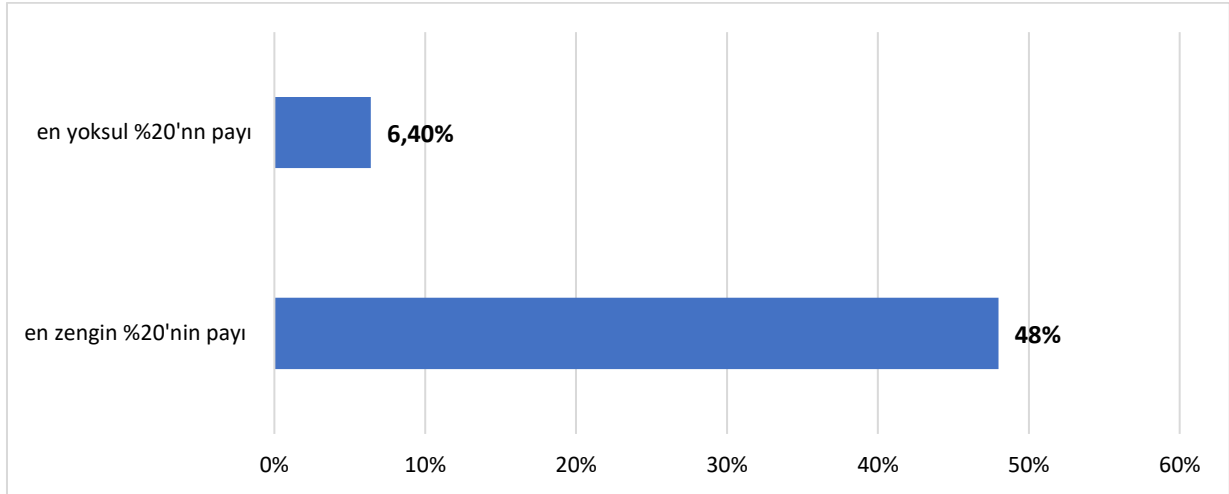
Toplumsal kaçınılmaz yoksulluğu

Gelir Dağılımı Adaletsizliği

Enflasyon ortamı gelir dağılımı adaletini bozan bir etki yaratmakta, sabit gelirliler yoksullaşırken değişken gelirliler daha yüksek kazançlar elde etmektedir. Ülkenin sabit gelirlileri olan kamu emekçileri, asgari ücretle çalışanlar ve emekliler yani toplumun en büyük bölümü enflasyondan yoksullaşarak çıkan grubu temsil etmektedir.

Buna karşın enflasyon ortamını avantaja çevirerek normalin üstünde fiyatlamalar yapan ve karına kar katan sermayedarlar, emekçiden kestiğinin çok üstünde kazançlar elde etmektedir. Haliyle ülkenin zengini daha zengin yoksulu daha yoksul olmaktadır. Buna ortodoks iktisat politikalarının krizle mücadele reçetelerini uygulayarak ortaklık eden siyasi iktidar, kendi eliyle yarattığı krizi çözüme kavuşturmak isterken sermayedarı da mutsuz etmemek adına tüm politik tavrını emek sömürüsü üzerinden belirlemektedir.

%20'lik gruplara göre toplam gelirden en zengin %20'nin aldığı pay ile en yoksul %20'nin aldığı pay (%) 2025

Kaynak: TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.

Grafikte ülkenin toplam üretimi sonucunda ortaya çıkan toplam gelirden en zengin %20'nin ve en yoksul %20'nin aldığı paylar¹² verilmiştir. Buna göre 2025 yılında en zengin %20 toplam gelirin yaklaşık yarısını kendi arasında bölüşürken toplumun geri kalanı gelirin diğer yarısını bölüşmek durumundadır. En yoksul %20'nin payına düşen ise sadece %6,4'tür.

Yoksuldan zengine geçen gelir aktarımının nedeni kuşkusuz yaşanan enflasyona karşı geliştirilen politikaların içeriğidir.

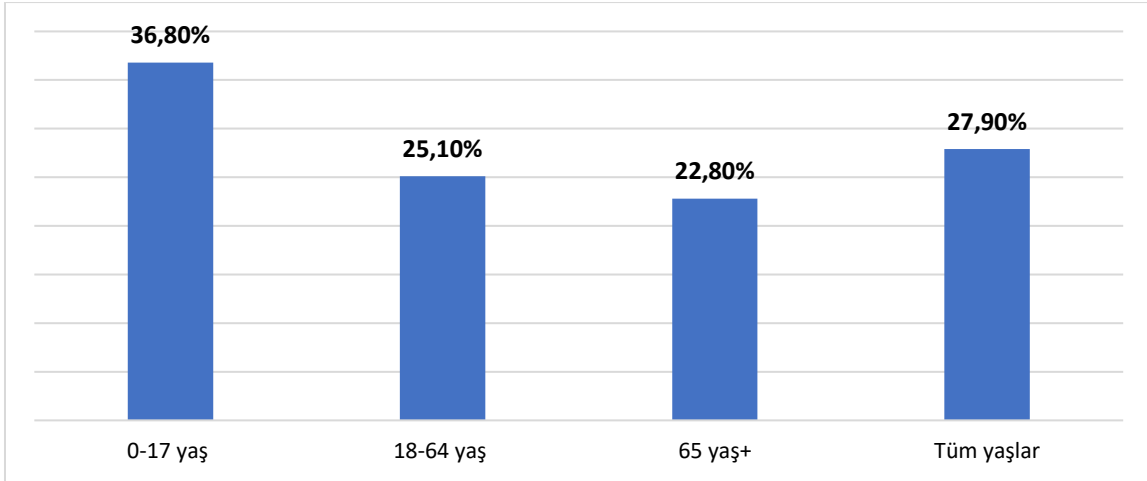
Halkın gerçeğine göre 2026 yılı “Yoksullukla mücadele yılı” olacak...!

Gerek işsiz sayısının çokluğu gerekse çalışanların sürekli düşen alım gücü ülkede gizlenmeye çalışılan yoksullaşmanın boyutunu gözler önüne sermektedir.

TÜİK'in yılın son günlerinde açıkladığı yoksulluk ve yaşam koşulları istatistikleri 2025 araştırması gerçekleri yansıtmak konusunda oldukça eksik olsa da AROPE oranının yani yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olanların yaş gruplarına göre dağılımı dikkat çekicidir.

¹² TÜİK (2025). Gelir Dağılımı İstatistikleri,2025. <https://www.mahfiegilmez.com/2025/12/gda-fiyatlar-2017den-2025e.html> (Erişim Tarihi: 31 Aralık 2025).

Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma Riski altında olanların toplam ve yaş grubuna göre oranı (%)

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

Yoksulluk ve sosyal dışlanma altında olanların yaşlara göre dağılımına bakıldığında en yüksek oranın %36,8 ile 0-17 yaş yani çocuklara¹³ ait olduğu görülmektedir. Toplamda ise bu oran %27,9'a ulaşmaktadır. Yani toplumda dört kişiden biri yoksulluk ve sosyal dışlanma altındadır.

Bunun yanında ülkede alım gücü düşüşüne paralel olarak yoksullaşmanın arttığı görülse de TÜİK oranları bunun aksini söylemektedir. Çünkü TÜİK'in hesaplama yöntemi her durumda olduğu gibi yoksulluk araştırmasında da gerçeği yansıtmaktan uzaktır.

Bunun nedeni TÜİK'in yaptığı medyan hesaplamasıdır. Hesaplama insanca yaşamaya yetecek bir gelir üzerinden yapılmamaktadır. Ülkenin ortalama geliri hesaplanıp bu gelirin %40, %50, %60 ve %70'inin altında gelir elde edenler yoksul sayılmaktadır. Yani göreceli yoksulluk hesaplaması yapıldığı için ülkede belirlenen gelir düzeyleri TÜİK'in gerçeğin altında açıkladığı enflasyona göre bazen bunun bile altında zam oranları ile arttığı için düşük kalmaktadır. Haliyle düşük belirlenen ortalama maaşın yüzdelik kısmı da düşük çıkmakta, yoksulluk oranı gerçeği yansıtmamaktadır.

TÜİK'in ve diğer kurumların topluma olan etkisi rakamlarla ya da söylemlerle gizlenmek istense de halkın yaşadığı yoksullaşma süreci oldukça açıktır. İşsizlik, çalışanların yoksullaşması her bir emekçi tarafından hissedilmekte ve görülmektedir. Yeni yıl için yapılacak güzellmeler ile halkın mücadelesinin görünürlüğünü ortadan kaldırmak için 2026 yılı ne ilan edilirse edilsin emekçinin "yoksullukla mücadele yılı" olacaktır.

¹³ TÜİK (2025). Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri,2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2025-53994>. (Erişim Tarihi: 1 Ocak 2026).

Eğitim-İř olarak kamu emekçilerinin ve tüm toplumun içine sürüklendiği yoksulluk girdabına karşı emeğin değerini savunmaya, okula a giden bir tane bile ocuk kalmayana kadar mücadelemizi sürdürmeye devam edeceğiz.

2005

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitim-İş Yayınları, Ankara
Ocak 2026

EĞİTİM-İŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU

Bülent METİN / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR-İÇERİK

Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

KAPAK TASARIM

Veli İŞCANOĞLU

DİZGİ

Samet DEMİRYÜREK

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06

Eğitimİş

www.egitimis.org.tr